

Festivalové listy

1. číslo
20. října 2016

Bud' zdráva - poezie

Proč poezie? Koho dnes zajímají poetické řádky v řeči vázané? Nebo snad znáte někoho, koho by společnost veřejně ctila proto, že holduje poezii? Snad právě proto! Poezie je na indexu, nějak se sem nehodí, přechuhuje, klade nepřijemné otázky. Svět se chce bavit a nemá zájem o komplikovaný pohled poezie. Pravda bolí, a tak je často příjemnější přijatelná lež.

Ano, doby, kdy byla centrem zájmu poezie, jsou dávno pryč. Ano, dnes nás přece musí zajímat, jak vést úspěšně stát. Chceme přece lepší Česko, nebo ne? Vzpomínka na 80. nedožité narozeniny Václava Havla připomíná dobu, kdy jsme poezii potřebovali. Stejně jako ji potřebovali Češi v době národního obrození. Vážíme si našich básníků. Svět ocenil Nobelovou cenou Jaroslava Seiferta za to, že se nesklonil před režimem. Svět si připomíná odkaz Václava Havla. Nám se po tom může stýskat, ale je to historie.

Pragmatické pojetí naší národní politiky a hospodářský cíl už nepotřebují ideje a verše básníků. Mnohem lépe než angažovaná poezie si ve volbách vedou marketingové slogany, cennější je populismus než filosofie. Nebo má snad šanci porazit v přímé volbě „lidového“ pre-

zidenta básník nebo filosof? Pro poezii ve veřejném prostoru nezbylo mnoho místa. Ale vzpomeňme na velké básníky historie. Svět dnes ctí Shakespeara, největšího básníka a dramatika všech dob. Ale být v jeho době dobře postaveným mužem mezi aristokracií, jež vládla světu, bylo hanbou řídit se mezi umělce. V době, kdy Evropa objevovala Ameriku a začala dobývat svět, byli básníci na indexu. Dante byl psancem a Shakespeare se skrýval za hereckým pseudonymem. Nic nového pod sluncem.

Peníze a boj o moc hrály prim, a pokud se poezie dostala na výsluní, byla v tom politika či přání mocných. Vždyť i slavný Ovidius skončil ve vyhnanství, když se jeho verše znelíbily císaři. Máte pravdu. Evropa od dob starého Říma a slavné renesance urazila kus cesty. Evropská unie je baštou demokracie a svobody, všechno řídí neviditelná ruka trhu, ale v době přebytku a přepychu nemá kultura na různých ustláno. Herci a pěvci současnosti těžko skrývají své deprese, když stále častěji volí místo umění estrádní show pro komerční média. Básníky téměř nikdo nečte a neposlouchá. Kdy naposledy vyšla v novinách báseň? Jak často někdo „skutečně“ recituje v televizi poté, co byly zru-

šeny pětiminutovky Jiřího Dědečka s názvem Cizí slovo poezie?

Ale je zde Festival poezie, stále tedy existují básníci i ti, kteří jejich básně recitují. Svět je mnohem barevnější a zajímavější, než jak se nám jej snaží vykreslit populární média. Víme to všichni, kteří máme rádi poezii. A víme taky, že když je Evropě ouvej nebo když nám Čechům teče do bot, rychle oprašujeme busty básníků a literátů. Jejich myšlenky jsou přece jen trvalejší a důležitější než prognostický odhad růstu HDP.

Patříčná hrdost je tu na místě. Pěstovat v lidech lásku k poezii je dnes sice bláhové, nicméně důležité pro další existenci civilizace. Je to stejně nezbytné, jako sázet stromy s vědomím, že jinde na světě je kácí po tisících. Myšlenka na to lepší v nás je nadějí, že svět i po dalších staletích objeví nového Ovidia, že básník naší doby bude v budoucnosti ceněn stejně jako Shakespeare. Že Seifert nebude prvním a posledním českým držitelem Nobelovky za literaturu. Buď zdráva, poezie... A vám přeji krásný festival, přátelé.

Aleš Linduška

Periferie – místo příběhů a inspirace

Lze ji chápat různě. Pokud nás například nezajímá některá sportovní disciplína, ironicky můžeme poznamenat, že se nachází na periférii našeho zájmu. Jindy s lehkou nadsázkou a humorem můžeme prohlásit, že někdo má hezkou periférii, přičemž každý zpravidla ví, co máme na mysli. Variant je mnoho. V našem kontextu je ale periferie chápána jako místo, nacházející se na okraji měst, obklopené jedinečným a „pulsujícím“ geniem loci, jehož energie, náboj a tvůrčí potenciál se může stát přístupným každému, kdo je ochoten naslouchat.

Svým způsobem je to komické. Takový hledač inspirace mívá turisticky atraktivní místa v centru města a plahočí se přes několikakilometrovou zástavbu až kamsi za město, kde se všeho všudy nachází jediný šípkový keř, viadukt, otřískaná zeď s graffiti, opuštěný nebo zrušený tovární areál či prostě jen nevšední stromová alej. Co to má společného s poezií? Pro někoho nic, pro jiného všechno. Jde totiž o zrcadlení naší vlastní vnitřní krajiny. A nejde jen o poezii. Stejně tak tato místa znamenají tvůrčí expanzi pro fotografy, malíře, architektky a umělce všeho druhu.

vislosti s hledáním možností, jak propojit svůj fotografický a literární koníček. Zatímco donedávna obě oblasti fungovaly samostatně, začátkem letošního roku došlo k obratu. A to do slova shodou okolností během toulky po okrajové části jednoho ze zlínských sídlišť. Tehdy jsem minul blok domů, vystoupal po starém schodišti propojujícím dvě slepé ulice, a co se nestalo. Před očima se mi náhle rozvinul nikoliv blok dalších domů, ale bohatý vějíř pocitů a emocí – příběhů, které čekaly na zformulování do slov, do veršů, do čehokoliv. Něco takového se mi stávalo, když jsem jako kluk vyrážel na toulky po večerních ulicích města a navštěvoval podobná místa. Byla v tom melancholie a současně nadšení. Smutek a současně radost.

Večerní procházky

Loučení není vlastní pouze lidem...

Když jsem dorazil na konečnou jakési zapomenuté ulice, pocítil jsem hluboký smutek ze ztráty. Byl přítomen ve všem – v polo-rozpadlých opuštěných domech, zastřených oknech, prochozených stezkách, oplocených zahradách.

Krásný sen o neomezenosti místa nabradil závěrečný stisk ruky. Závěrečný dotek na rozloučenou. Zůstala jen silnice, směřující odsud někam za horizont...

(2010)

Emoce jako startovní pole

Je tomu teprve pár měsíců, kdy jsem se poetikou periferie sám začal zabývat, a to v sou-

Rozhovory s místem

Toto nadšení do poetiky okrajových částí měst přetrvává dodnes a dalo vzniknout projektu PeriFeri, v němž jsem si dal za cíl postupně procestovat všechna česká města a fotograficky i literárně „zaznamenat“ atmosféru jejich okrajových částí – ať už si pod nimi představujeme cokoli. Klíčem je pouhopouhý pocit – intuice, se vším, co k tomu patří. Například to, že nikdy nevíte, kudy se vydáte, a ani na vlastním místě nevíte, co ve skutečnosti chcete nebo budete fotit. V praxi se tak stává, že patnáct minut jen stojíte a sžíváte se s prostředím, jako byste si povídali a seznamovali se s druhým člověkem.

Pak nastává chvíle činu – dobrodružný a spirituální akt současně. Někdy je „nejsilnějším“ prvkem periferie skutečně zmíněný šípkový keř, jindy třeba okolí opuštěné čistírny, často však i ono nehmatalné, co vyžaduje širokou perspektivu a co vychází z originálního krajinného a industriálního členění. V tomto ohledu je třeba podotknout, že popularita opuštěných míst v poslední době strmě vzrůstá a zchátralé a kdysi funkční budovy jsou v zájmu hledáčku tzv. fenoménu „urbex“, tedy průzkumu moderních ruin, který vyústil i v tematickou publikaci Krása zániku vydanou minulý rok v nakladatelství Paseka.

Cesta za (sebe)poznáním

Poetika místa včleněná do obrazu je ovšem pouze první částí. Dalším krokem je na sebe nechat prožítou zkušenost působit a s odstupem několika dní ji zformulovat do slov, nejčastěji do básně v próze. Co tentokrát bude tím spouštěčem? Bude to onen opuštěný areál, nebo poslední domy na sídlišti, vystavené rozmarům přírody na vrcholku kopce? Nebo snad slepá ulička či průchod pod dálnicí s dozvuky civilizace v podobě graffiti? Nikdo neví. Faktem je, že z přibližně dvaceti dosud navštívených měst je několik opakujících se motivů, které se jeví jako nejinspirativnější: opuštěná dětská hřiště na sídlišťích, autobusové zastávky u výpadek, stromová (nejčastěji břízová alej), místní části měst

(mnohdy periferie samy o sobě) a samozřejmě zchátralé budovy nejrůznějšího typu, ať již jde o tovární komplexy nebo opuštěné kaple.

Avšak to není všechno. Kromě vlastního uměleckého přínosu představuje městská periferie přidanou hodnotu ještě přinejmenším ve dvou rovinách. Jednou z nich je schopnost prozradit o městě více, než jsou schopny kulisy jeho centra, které jsou někdy samy o sobě přetvářkou. A druhá? Tu lze pojmut čistě jako

cestu za sebepoznáním. Kde jinde se dostane až k prázkladu lidského osídlení a současně k místům, jež mohou odkrýt nečekané vzpomínky a emoce? Možná nebudou vždy veselé. Ale mohou být unikátní sondou do nitra vlastní duše.

Marek Adamík

BOJKOVICE

Někde nahodili fasádu novou, jinde zachovávají tradici. Hlavně žádnou velkou změnu. V údolí, kam vína nevkořili a kde jakýkoliv záchvěv „Velkého světa“ zardí se ve tvář, obývají svůj kousek práva na život. Jeden s míčem naplň prázdným, druhý vnořen do poslední módy, třetí vášnivě zamáčkne vajgi, zazní oslavné ódy. „Na všech frontách klid“, chtělo by se říct, až by mnozí zděviděli. „Zde postavíme rozhlednu. Aby to všichni viděli. Všechny ty sny. Od těch nejmenších, až po ty úplně největší.“

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Stojím pod stromy jako součást sotva slyšitelného dechu a upírám svůj znak do větví, kde tuším slunce. Pozdravy paní Zimy vracejí se k zemi... jaká to hostina... jaké to společenské setkání! Když odrazím se příliš silně, zmizím za posledním rohem vyvýšenin a spatřím nová osídlení. Nová hřiště, pískoviště, hrazdy, sjezdy, skluzavky i toho hřebece, srstlého se zemí. Jak mám ale poznat, co cítí, když tváří se pořád tak... nedotčeně?

zde může být i vaše reklama

pereme
čistíme
moderně
účinně

saponit

NOVÉ JMÉNO

NOVÉ
MOŽNOSTI

Tekutý saponátový prací přípravek

SAPONIT je přínosem zejména při praní jemných a nejjemnějších tkanin. Svěťte mu je bez obav - svůj ukol splní na výbornou. Pracuje spolehlivě i v nejtvrdsí vodě. Praktické balení v nerozbitných lahvích z umělé hmoty.

Vyrábí Rakona, n. p., Rakovník

Jaký vztah máte k poezii a co se vám na ní nejvíc líbí?

Říkala jsem si, že zeptat se pár lidí na to, jak vnímají poezii a dát odpovědi dohromady bude brnkačka. A jelikož během produktivní části dne bývám v práci a na dotazování jsem měla čas jen po nocích, zvolila jsem naprosto otřelý způsob komunikace s lidmi – internet.

Kamarádům jsem tedy rozeslala zprávu s uvedenou otázkou a věřila, že tím mám vystaráno a odpovědi se jen pohnou. Od téhle varianty jsem musela brzy upustit. Ti, kteří vytušili, že je otázka rozeslána hromadně, si zprávu pouze přečetli...

Druhá skupina lidí, ta výřečnější, chrlila spoustu dotazů a poznámek o tom, že nechtějí být uvedeni jako autoři příspěvku nebo že by mi rádi pomohli, ale o poezii neví vůbec nic, a proto se mám raději zeptat jinde. No, tím mi tu činnost taky moc neulehčila a tak pokračuji v lovu.

Třetí parta, to už je jiný šálek. Přátelé zapojili veškeré orální či spisovatelské dovednosti a zaslali procítěné odpovědi typu „ano, poezie se mi líbí“. V téhle fázi jsem si začala myslet, že si celý článek budu muset vymyslet sama. Až na pár cenných příspěvků jsem totiž neměla nic, co by o lidech a jejich vztahu k poezii něco vypovědělo. Vlastně přímo naopak. O vztahu k poezii to vypovídá hodně. Ale nadšení příznivci, nevěšte hlavu!

Díky veřejným diskuzím se mi nakonec podařilo zalepit prázdné stránky textového dokumentu a ulovit tak opravdové perly. Kontrastní názory lidí mě na tom všem ne skutečně bavily. Šedesátníci zbořili mou představu o tom, že staří lidé mají k umění blízko a některé odpovědi mladých studentů mě šokovaly v jejich otevřenosti.

Po dokončení redakčního úkolu ve mně osobně stále zůstává pocit, jako by ze světa mizela jakási univerzálnost básnického projevu. Jako by básníci byli členy nějakého náboženství. Měli takový vlastní svět, který v nich vytváří další stránku osobnosti, o kterou se mnohdy s okolím ani nepodělí. Proč? Protože dokud se o takové víře nepíše, pak ateisti nemají možnost vytvářet si protiargumenty – „A ty jako, věříš, že když se slova rýmují, že ti to otevře duši?“ nebo „To si vážně myslíš, že když plesnivé jablko nazveš krácejícím darem přírody, že ti nakonec i zachutná?“

Osobně doufám, že letošní festival poezie bude plný dechberoucích obřadů a že moje anketní kariéra neprobudí profesionální bezvěrce.

Daniel, 22 a půl, Brno-Bystrc

Nemám rád poezii, tudíž se mi na ní logicky nic nelíbí. Maximálně můžu jen po gratulovat, že se to tak hezky rýmuje.

Štěpán, 21, Oznice

To je jak kdyby ses ptala afrických dětí, které v životě čokoládu ani neviděly, natož ji jedly: která přichuť Milky jim chutná nejvíc.

Zbyněk, 21, Nesovice

Vztah k poezii mám kladný, mám schované i básničky, které jsme si psali s bývalou přítelkyní. Samozřejmě, že asi jako většina lidí víc čtu prózu, i když ani té se teď moc nevěnuji, ale básničky mám fakt rád. Vzpomínám si, jak jsem četl Těžkou hodinu od Wolkeru a ta mě totálně dostala.

Ladislav, 53, Valašské Klobouky

Dnes se za umění považuje už kdeco, ani ta poezie není, co bývala. Sám od sebe jsem si žádnou moderní sbírku básní nikdy neotevřel, ale dříve, během studií, mě staří autoři zajímali hodně.

Zuzana, 42, Český Těšín

Poezii miluji, protože mluví k duši. Je nepřímo přímá a plná metafor. Dotýká se duše a rozvíjí fantazii.

Bára, 23, Roudnice nad Labem

Po čtení poezie většinou nemám slov. Proto je pro mně často prstem na ústech. Je krásou, kterou vidím v knize, ale i v lidech. Dokáže mně utěšit, rozplakat, inspirovat, dojmout... co se mi líbí na poezii nejvíce? To, že se v ní vždycky... vždycky... objevuje básníková duše.

Petr, 22, Kanice

Dokud poezie není zhudebněná, nebo autorem není někdo koho mám rád, jde většinou celkem mimo mě.

Šárka, 17, Valašské Meziříčí

Poezie je pro mne důležitá, představuje bránu do světa, kde se mluví krásným jazykem básníků, který je plný veršů, rýmů..., vzájemně si tak rozumíme a sdělujeme si zajímavé myšlenky formou básní atd.

Líbí se mi na ní pocit ocitnutí se v úplně jiném světě, plném barev i nebarev, avšak i přes to zůstaneme nohama pevně v realitě.

Barbora, 20, Troubsko

Líbí se mi na poezii, že je to taková forma umění skrz slova a člověk si může mnohdy hodně představit, co tím autor asi myslel. Dřív mě bavilo psát si takovou pseudo-poezii s hodně volným veršem a pomáhalo mi to s vyjádřením pocitů.

Michal, 31, Brno

Sám od sebe jsem se o ni nikdy nezajímal. Když vidím pěkný verš, usměji se, ale abych o něm do hloubky přemítal a zajímal mě, odkud asi autorova myšlenka pochází – to nepotřebuji.

Dagmar, 46, Vsetín

Nikdy jsem se o poezii nezajímala, ale když mi má dcera ku příležitosti MDŽ věnovala básničku, nezůstalo oko suché. Proto si myslím, že nemá smysl před nikým otvírat knížky a poukazovat na to, který autor je dobrý a který ne. Každé slovo, ve kterém je cit a srdečné, upřímné sdělení, v člověku dokáže vyvolat emoci. A o to podle mého v umění jde. To se mi na tom líbí, takové nenucené sdělení. No a jestli se to rýmuje nebo ne, to je mi upřímně jedno.

Jolana, 28, Valtice

Mně se líbí taková ta vnější, světová poezie. Během každé cesty, na kterou se s kamarády vydáme, narážíme na spoustu anonymních umělců. Různě po zdech, chodnicích, kavárenských záchodech a autobusových zastávkách potkáváme řadu veršů, které si často fotíme či zapisujeme a z vyvolaných obrázků sestavujeme vlastní sbírku světové poezie. Máme tedy takový archiv pouličního umění a to se mi popravdě líbí mnohem víc, než nesmrtelná díla dnes již mrtvých lidí.

Petr, 69, Valašské Meziříčí

Přečetl jsem mnoho básní. Myslím, že se v této sféře docela orientuji. Dokonce sám jsem slečnám skládal verše, když se nedaly oblbout jen tak. Možná proto jsem nakonec zůstal sám. (smích)

Jana, 39, Brno

Líbí se mi, že každý má na poezii jiný názor. Mně se třeba nelíbí ten moderní směr, ve kterém se autoři snaží prosazovat nějaké vlastní „značky“ a tlačí tak do čtenářů páté přes deváté. Kolikrát se to už ani nerýmuje a slovům jde jen těžko rozumět. Zlatý Edgar Allan Poe – pro mne vrcholový básník.

Michal, 23, Chotěboř

Myslím, že poezie dávno ztratila svůj účel. Najít v dnešní době někoho, kdo se pozastaví a přijme sdělení toho druhého, nebo o něm dokonce i popřemýšlí, je dost ojedinělé. Znam jen pár lidí, kteří se o básně zajímají. A ty jsem poznal na internetu! Blízkým ani kamarádům bych svou „šuplíkovou“ tvorbu neukázal. Bojím se výsměchu. Proto si myslím, že básníci musí skutečně tvořit srdcem a nedělat si velké naděje v proslavení se. Já osobně tento sebeprojev zbožňuji.

Honza, 26, Olomouc

Nemám k poezii žádný vztah. Umění potkávám vydrápané na zdech hospody.

Eliška, 20, Zábřeh na Moravě

Poezii mám moc ráda a líbí se mi, jak často dokáže i jeden verš plout s člověkem po celý život. Například mě, když se z internetu vracím domů, zní v hlavě ten o cestičce k domovu.

(Cestička k domovu, známé se vine - hezčí je, krásnější, než všechny jiné.)

Milan, 57, Rožnov pod Radhoštěm

Ano, poezii mám moc rád. Líbí se mi, kolik jí zbývá důstojnosti. Pořád dokáže být tak vznešená jako kdysi.

Janička, 13, Valašské Meziříčí

Líbí se mi veselé básničky. A některé humorné jsou taky dobré. Mamka se mě často ptá „A co tím chtěl básník říct?“ - tak možná k té poezii budu mít větší vztah, než si myslím. (smích)

David, 27, Kroměříž

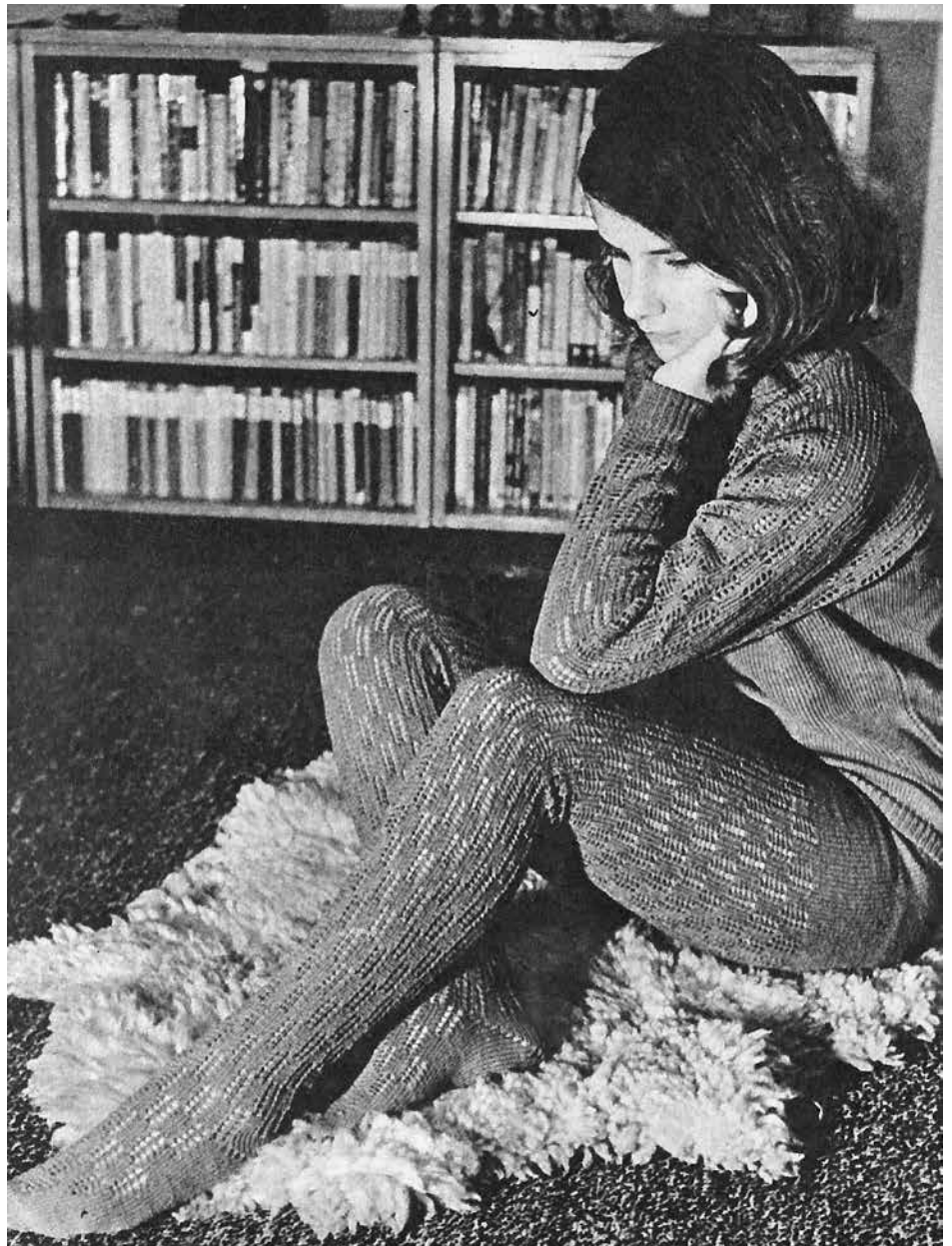
Jako muzikant z poezie hodně čerpám. Je pro mě velkou inspirací. Mám raději moderní autory, kteří jsou blíž naší době a mému jazyku. Dřív jsem zkoušel poezii psát sám, ale byla to taková suchařina, tak jsem k tomu raději přidal pár akordů. A líbí se mi na tom ten myšlenkový pochod. Můžete si dovolit zpřeházet slova nebo si je vymyslet a není to divné. Je to umění.

Marek, 46, Milonice

Já usnu i v divadle, když jdeme s manželkou. Kdybych měl tímto způsobem předstírat ještě zájem o poezii a její festivaly, tak to soužití dlouho nevydrží.

Alena, 17, Olomouc

Poezie mě hodně naplňuje. Cítím se pochopená, když se vyjádřím na kus papírku a naopak, baví mě naladit se na emoci autora. Líbí se mi, jak se během jediného verše můžete propadnout buď do deprese nebo překypovat štěstím. Ty protiklady mě na tom baví.

Lásku k poezii nelze předstírat.

Tomáš, 27, Kanada

Poezie eliminuje stereotyp a přenáší člověka zpátky do světa nekonečnosti a kouzel. Můj vztah k ní je mimořádný, je to jako nástroj z jiné dimenze... pokud je uchopená jistým způsobem. Myslím, že by se měla vyučovat na základních školách samostatně, stejně jako výtvarná činnost.

Natálie, 19, Nesovice

Kdyby ses na to nezeptala, tak o tom ani nepřemýšlím. Žiju s tím, že vím, že jsou lidé, kteří dokážou psát rýmy, ale s nikým takovým jsem vztah ještě neměla, natož s poezií samotnou. Možná by se mi to líbilo. Zatím nevim.

Ilsa, 70, severní Čechy

Poezii miluji od dětství. V době pilné práce na ni moc času nezbylo. Teď jsem v důchodu a vrátila jsem se k ní. Dává mi volnost, svobodu, představivost...a nutí k zamyšlení.

Jana, 19, Košice

Poezie je pro mě, tak jako hudba, jazykem vyjádření pocitů, které nejde vyjádřit obyčejnými slovy či skutky. Je to příliv slov, které rytmickou rovnováhou dokonale utiší touhu po vyjádření nitra.

František, 87, Rožnov pod Radhoštěm

Mám poezii moc rád. Vzpomínám, když jsme jako děti sedávali venku s knížkou básniček a hráli hry na rýmy. Později jsme díky poezii měli přehled o politických postojích nebo názorech na revoluci.

Bavil jsem se tím, když se začaly objevovat sprosté básničky. To se mi líbí, ten projev bez hranic. Dnes tenhle zájem zaniká ve stínu technologií. Trochu se bojím aby mladí nezapomněli na papír, tužku a vlastní myšlenky. Ale toho už se nejspíš nedočkám.

Homole

JIRÍKOVO VIDĚNÍ

Opíjejte se, opijte i své chiméry

Kdo z vás někdy zkusil něco psát (bráním se užít nabubřelého výrazu tvořit), potvrdí mi, že je to opravdové utrpení. A pokud máte něco napsat na objednávku a s termínem zlověstně se pohupujícím nad vaší unavenou hlavou, to strašlivé utrpení se (mnoho)násobí.

Tedy, ne že bych to nedělal rád, k masochismu mám jisté skony, ale kde má člověk pořádně brát ty náměty, že ano. Tedy konkrétně tři spolu pokud možno jaksi související vidění do každého letošního festivalového čísla.

V časové tísní, kdy jsem neměl ani čas porozhlédnout se, jaká nová poezie letos vyšla, jsem byl nečekaně pracovně vyslán na knižní veletrh do Havlíčkova Brodu. Samozřejmě, je to dosti hnušná záležitost, protože nikdy nebudete mít tolik peněz, abyste si koupili aspoň zlomek těch knih, bez kterých se prostě nemůžete obejít. Vyřešil jsem to tak, že jsem si koupil jednu (na víc jsem neměl). Rozhodl jsem se podpořit družstvo domácích a po dlouhém dumání nad luxusní nabídkou nakladatelství Petrkov mi padlo oko na malou hezkou knížečku s bizarní vlkopříšerou na obalu: Plameny v zrcadle – francouzské básně v próze (přeložil Zdeněk Hron).

Vzpomenuv na dávné blahé gymnaziální deprese, pohroužil jsem se do čtyř příběhů podivuhodných až úchylnostíplných. A najednou mi z textu vystoupily tři díly letošního Jiríkova vidění: Charles Baudelaire, Max Jacob a Pierre Reverdy. Jeden poeta až chorobně známý, dva známí méně. Tak tedy začneme tím prvním.

Charles Pierre Baudelaire

Charles Baudelaire byl první moderní básník. První prokletý. I když se výrazně inspiroval dílem E. A. Poea, kterého překládal, brzy si vypracoval vlastní styl, přinejmenším stejně provokativní jako Poetiv. Všichni známe jeho první Květy zla, všichni jsme milovali jeho báseň Zdechlina – jak se ta mrtvoť nádherně rozkládala ve škarpe u cesty a v jejích útrobách jásaly symfonie nového života... ale co bych povídal, to se ví ze školy. Stejně jako to, že vyšla ještě druhá sbírka, poeticky imaginativní Malé básně v próze, které založily tradici celého žánru. Tak se na to hezky podíváme, třeba... co je možno doopravdy milovat?

Podivín

„Koho miluješ nejvíce, záhadný člověče, pověz. Otce, matku, sestru nebo bratra?“

„Nemám ani matku, ani otce, ani sestru, ani bratra.“

„Přátele?“

„Použil jste výraz, jehož význam mi dodnes zůstává neznámý.“

„Vlast?“

„Nevím, na které zeměpisné šířce se nachází.“

„Krásu?“

„Tu bych miloval rád, je božská a nesmrtelná.“

„Zlato?“

„Nenávídím je stejně, jako vy nenávídíte Boba.“

„Tak co tedy miluješ, ty zvláštní podivíně?“

„Miluji oblaka..., oblaka, která plynou..., támhle... ta zázračná mračna!“

Nesmyslnost a úmornost života Baudelaire dost svérázně vyjádřil v další básni. Poznáte v ní také své marné pachtění slepými uličkami bludů a představ?

Každý má svou chiméru

Pod širým nebem, na široširé prašné pláni bez cest, bez trávy, bez bodláků a bez kopřiv jsem potkal zástup krácejících shrbených lidí. Každý z nich vlekl na zádech obrovskou chiméru, těžkou jako pytel mouky či uhlí, anebo výzbroj a výstroj římského legionáře.

Ale ta příšerná stvůra nebyla pouhou mrtvou vahou, nýbrž naopak ovíjela a svírala každého z těch lidí pružnými a silnými svaly; dva mohutné pařáty zatínala do hrudi svého soumara, na něhož se věšela, a její bájeslovná hlava se tyčila nad čelem všech jako jedna z těch příšerných přileb, jimiž starověcí bojovníci chtěli nahnat nepříteli strach.

Zeptal jsem se jednoho a chtěl jsem vědět, kam tak jdou. Odpověděl mi, že o tom nic neví, ani on, ani ostatní, ale někam že jistě, protože je žene jakési neodolatelné nutkání jít pořád

dál. A zvláštní věc – žádný z těch putujících zřejmě nebyl krvežíznivou šelmou, která mu visela na krku a tiskla se mu na hřbet, vůbec podrážděn: dalo by se říci, že ji považoval za součást sebe sama. V žádném ze všech těch unavených a vážných obličejů se neprojevovaly sebemenší náznaky zoufalství; pod melancholickou klenbou nebe, s nohama bořícíma se do prachu půdy vyprahlé stejně jako obloha, všichni putovali s odevzdaným výrazem lidí, kteří jsou odsouzeni k věčnému doufání.

Jakmile mne průvod minul, zmizel ve výporech na obzoru v místech, kde zaoblený povrch planety uniká zvědavosti lidského pohledu. Nějakou dobu jsem si vzal do hlavy, že té záhadě chci přijít na kloub, ale brzy se mne zmocnila neodolatelná netečnost a dolehla na mne ještě tíživěji než na ně jejich zdrcující chiméry.

A jak by bylo možno zvládnout neúnosnou tíhu takového pustého života? Inu, opíjejte se. Máte-li čím.

Opíjejte se

Je třeba být neustále opojený. V tom je vše – o nic jiného nejde. Abyste nevnímali, jak vám hrozné břemeno času láme hřbet a ohýbá vás k zemi, je třeba se bez milosti opíjet.

Ale čím? Vínem, poezií nebo ctností, čím sami chcete. Ale opíjejte se.

A probudíte-li se na schodišti nějakého paláce, na zelené trávě někde v příkopu, v pochmurné samotě svého pokoje a opilost mezitím už polevila nebo přešla, zeptejte se větru, vody, hvězdy, ptáka, hodin, všeho, co pomíjí, všeho, co se chvěje, všeho, co plyne, všeho, co zpívá, všeho, co mluví, kolik je hodin, a vítr, voda, hvězda, pták i hodiny, vám odpoví: „Nastala hodina opíjení! Abyste nebyli otroky mučenými časem, neustále se opíjejte. Vínem, poezií nebo ctností – čím sami chcete.“

Dokopy složil Jirí Jurečka

Literáti přednáší své texty na štítech hor i mezi fotbalovými chuligány

Na Mezinárodní festivalu poezie ve Valašském Meziříčí můžeme slyšet úžasné interpretace literárních děl. Samotní autoři, básníci a prozaici, mnohdy takových kvalit přednesu zdaleka nedosahují. Přesto patří autorská čtení i jiné způsoby prezentace poezie i prózy neodmyslitelně k životu literátů. Někteří si to uvědomují více, jiní méně.

Má vůbec smysl jít se svou tvorbou na veřejnost, tedy myšleno formou živé prezentace? A jaký způsob je autorům nejbližší? S těmito dotazy jsme oslovili vybrané autory.

Milan Libiger básník, novinář, 1975

Autor sbírek Jako polystyrén na hladině Indie (2002) a Na jedno u Šivů (2010). Verše publikuje časopisecky od poloviny 90. let i v časopisech Host, Weles, Psí víno, Rozrazil, Dotyky nebo Herberk.

Má smysl přednášet texty na veřejnosti?

Určitě ano, byť souhlasím se starým tvrzením, že poezie se má číst pod duchnou. Je to intimní dialog čtenáře s autorem a naopak. Jeden známý český básník dokonce tvrdí, že není schopen vnímat verše čtené nahlas: nezachytí je, nepomazlí se s nimi. Nicméně alespoň "okošťovat" je může a v tom jsou veřejná čtení prospěšná, když pomínu fakt, že se na nich potkávají zajímaví lidé, muži i ženy.

Jaký způsob živé prezentace se ti nejvíc osvědčil?

Letos na jaře jsem byl na básnickém festivalu v Rusku a v jeho rámci se konalo několik veřejných čtení asi čtyřiceti autorů z několika slovanských zemí. Každý přečetl jednu báseň ve své rodné řeči, kterou pak vzápětí přednesl překladatel v ruštině. Bylo to jako ve škole: řekni báseň a sedni si. Trvalo to asi dvě hodiny. Bylo to hezké, ale nejkrásnějším okamžikem byl konec, když jsme vyšli k Volze s kelímkovým pivem v ruce a pleskačkou vodky v kapse bundy. Osobně preferuji spíše čtení v kavárnách, knihovnách. Záleží ale na publiku. Pokud tiše vnímá, můžete číst i v metru.

Jaké bylo nejkurióznější místo, kde jsi recitoval?

Na žádné "kuriózní" místo si nevzpomínám. Zajímavé čtení jsem prožil na lodi v Praze na

Náplavce, což bylo ale dáno hlavně tím, že se tam kromě židliček sedělo i na houpačkách, takže dojem z toho všeho byl téměř mořský. I s tou následnou nevolností...

Karel Škrabal básník, novinář, 1969

Člen literární skupiny Vítrolc. Autor sbírek Zapalte Prahu (1998), Šlehačka (2000), Druhá verze pravdy (2003), Strašpytel (2007) a Rádio Vítrolc (2014).

Má smysl přednášet texty na veřejnosti?

Ano, já to dělám. Člověk si vyzkouší, jak ta jeho literatura funguje na druhé.

Jaký způsob živé prezentace se ti nejvíc osvědčil?

Mně nejvíce baví vystoupení s naší elektronickou recitační úderkou Vítrolc. Je to forma, která podle nás naší a námi oblíbené poezii sedí. Máme to rádi. Ostatní lidé jak kdy.

Jaké bylo nejkurióznější místo, kde jsi recitoval?

S Vítrolcem jsme hráli minimálně na dvou svatbách, jednom pohřbu a dvou padesátinách. V plánu máme příští rok minimálně jedny padesátiny a doufám, že žádný pohřeb. Četli jsme svoji poezii třeba na srazu fotbalových fanoušků Zbrojovky Brno, jejich skupiny Torcida. Je to fajn vystupovat, když pod pódiem mávají fotbaloví rowdies světlíci. Pořád to byla poezie.

Pavel Petr básník, dramaturg literárních pořadů, 1969

Autor sbírek Děšť ve vězení řeky (1990/1993), Křest za hluboké noci (1993), Zlé brusy nože (1994), Rána střeleb (1995), Trojlodí Jakuba

(1996), Za svítání Morava (1998), Andělům víno (1999), Srdčko skončí (2000), Javor mrazu javor (2001), S tebou tmavé louky roztroušených ostrovů – elegie (2004), Řeckořím (2006), Ve spánku sluncem jsi voněl (2008), Apollónové s černými olivami (2010) a Ostrovánek (2012).

Má smysl přednášet texty na veřejnosti?

Vídet básníka, jeho přítomnost na tomto světě, to je myslím trvale vzácné. A nemusí to být srozumitelné. Můžou se jeho slova lehce ztráct a znovu se objevovat v nijak hereckém a pódiovém, ale právě v jeho vlastním nenahraditelném rytmu.

Jaký způsob živé prezentace se ti nejvíc osvědčil?

Chtěl bych říct, že básník by měl proměňovat své okolí, proměňovat prostor, ve kterém se ocitne. Takže kdekoliv potom. Ale rád se pohybuju mezi obrazy, začátek století, zátiší, květinové vzory.

Jaké bylo nejkurióznější místo, kde jsi recitoval?

Kuriózní místo to pro mě není, ale je o něco jen méně navštěvované, mám takovou tradici, jako Petr Bezruč s jeho vystupem na Lysou horu, že každý rok na podzimem, nejlépe když ještě stihnu konec indiánského léta, čtu fragmenty veršů na Ostrém Roháči v Západních Tatrách. Skály a kameny.

Antonín Bajaja spisovatel, 1942

Autor próz Mluvíti stříbro (1982), Duely (1988 / 2005), Pastorální. Texty na betlémskou notu (1994), Na šene blaue Dřevnici. Taneční promenáda (1996), Zvlčení. Romaneto o vlčích, lidech a úkazech (2003), S Oblakem nad pohádkami – v knize Pohádky z Moravy (2004), Na krásné modré Dřevnici (2009), Zpytování. Sedmnáct fejetonů a Oblet Země za několik minut (2011). Získal řadu ocenění, mezi nimi cenu Magnesia Litera za román Zvlčení (2004) a Státní cenu za literaturu za román Na krásné modré Dřevnici (2010). Vede semináře tvůrčího psaní na Univerzitě Palackého v Olomouci a na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Má smysl přednášet texty na veřejnosti?

Ano, přednášení textů na veřejnosti je součástí živé kultury a oduševnělou podobou in-formování při nabídce literatury. Jenže ani se-belepší přednes nemůže nahradit čtení – to tiché spojení čtenáře se slovy, která se postupně vrství, prolínají, slévají, rozlévají a vytvářejí postavy, situace, pocity, přesahy, myšlenky, nápady. Každý dobrý čtenář se tak stává spoluautorem, není tedy rozdíl mezi knížkou dobře přečtenou, nebo napsanou.

Jaký způsob živé prezentace se ti nejvíc osvědčil?

Zžil jsem mnohé způsoby, a nevím, jak je porovnat. Zato vím, že každé setkání s lidmi je lepší, než mrhání časem a energií tváří

v tvář tabletům, mobilům a jiným obrazovkám přeplněným mračny informací a především sociálních sítí, kde se furt o čemsi tlačí. Podotýkám, že i já bývám v kontaktu s těmi předměty a s internetem; že je oceňuji, ale zároveň mě znepokojuje, kolik uživatelů – hlavně dětí – jim podléhá.

Jaké bylo nejkurióznější místo, kde jsi recitoval?

Už je to víc než padesát let. Stál jsem se svou studentskou láskou Jitkou pod katedrálou na brněnském Petrově. Byla jasná noc před rozbřeskem a zničehonic jsme si začali z úst do úst recitovat verše Jacqua Préverta: Ani tisíce a tisíce let / Nestačí / Vypovědět / Vteřinu věčnosti / Kdy jsi mě políbil /

Kdy jsem tě políbila / Jednoho rána ve svítivé zimě / V parku Montsouris v Paříži / V Paříži / Na Zemi / Na Zemi, která je hvězdou.

Možná jsme se měli zeptat také na to, jestli má vůbec smysl poezii, romány či povídky psát. Jelikož ale všichni oslovení autoři vytrvale své texty dál publikují, předpokládáme, že odpověď na tuto otázku by byla jednoznačně kladná. A nedej Bože, aby díky nevhodné otázce začal v myslích našich literátů hlodat červ pochybností a přestali s psaním. Toho jsme se chtěli rozhodně vyvarovat...

Zaznamenal Pavel Stojar

Ruský literární excentrik Daniil Charms

Zde na festivalu, kde byla kdysi báseň ruského či sovětského autora „povinným cvikem“ pro každého ze soutěžících účastníků, je Daniil Charms zřídka recitovaným, a v Česku vůbec poněkud opomíjeným, málo vydávaným autorem. Myslím, že zatím poslední výbor z Charmsova díla, v překladu Ondřeje Mrázka nazvaný Čtyřlůhá vrána a nové taškařice, vyšel v nakladatelství Argo před bezmála celým desetiletím, z kraje roku 2007 (pokud mi tedy něco trestuhodně neuniklo).

Pro Charmsův rukopis je typická absurdita, grotesknost, vypjatá fantazie. Autor ve své různorodé a s přihlédnutím k délce života i relativně bohaté tvorbě leccím předjal některé pozdější směry západní literatury, minimálně existencialismus a absurdní drama.

Zároveň ale navazuje na některé autory starší ruské literatury - v tomto smyslu bývá nejčastěji zmiňována gogolovská satirická linie. Ostatně, klasická ruská literatura byla Charmsovi nejen vzorem, ale také zdrojem témat k vtipným „intelektuálním“ anekdotám, které patří k tomu nejzábavnějšímu z jeho tvorby

Charms nicméně v žádném případě nebyl žádný bezuzdný humorista. Mnohé z jeho hříček mají temné podtóny a ukázky ze soukromých zápisů jej představují především jako člověka, stíhaného těžkými depresiemi, jakkoli i jimi probleskuje záliba v absurditě a mystifikaci.

Daniil Charms, vlastním jménem Daniil Ivanovič Juvačov, se narodil v roce 1905 v Petrohradě do rodiny odpůrce carského režimu. Už jako mladík měl pověst nezkrutného výtržníka s uměleckými sklony.

Ve dvaceti letech založil s básníkem Alexandrem Ivanovičem Vvěděnským a dalšími umělecké sdružení Činaři, o rok později spolupracoval se slavným malířem Kazimírem Severinovičem Malevičem a snažil se sjednotit celou, tehdy už „Leningradskou“, uměleckou avantgardu. V roce 1927 pak založil Sdružení reálného umění OBERIU, jež bylo okamžitě napadáno stalinistickými aktivisty, v roce 1931 zakázáno a samotnému Charmsovi znemožněno cokoli publikovat s výjimkou veršů pro děti v časopise Ježek.

V průběhu 30. let byl jako odpůrce komunistického režimu několikrát vězněn či vyhoštěn. Roku 1937 přišel definitivní zákaz publikování, tedy včetně textů určených dětem. Tím se jeho psaní „do šuplíku“ ještě výrazněji radikalizuje. V roce 1941, dva měsíce po napadení Sovětského svazu Německem, byl Charms stalinistickou mocí zatčen a koncem téhož roku jako duševně nemocný zbaven trestní odpovědnosti. Podle oficiálních údajů zemřel 2. února 1942 při transportu na vězeňskou psychiatrii v Novosibirsku. Rehabilitován byl až po Stalinově smrti za vlády Nikity Sergejeviče Chruščova v roce 1956.

Daniil Charms

Z HISTORIE RUSKÉ LITERATURY (1) Daniil Charms: O Puškinovi

Puškin byl básníkem a v jednom kuse něco psal. Jednou k němu přišel Žukovskij. Vidí, že Puškin zase něco píše a tak zavolá hodně nahlas: „Kdepak! Puškin, to není žádný škrábal!“ Puškin si po té příhodě Žukovského velice zamiloval a začal mu důvěrně říkat Žukove.

Jak je známo, Puškinovi nikdy pořádně nenarostly vousy. Puškin se tím velice trápil a vždycky záviděl Zacharinovi, kterému naopak vousy rostly přímo nádherně. „Jemu rostou – a já pořád nic,“ říkával Puškin často. A vždycky měl pravdu.

Léto roku 1829 trávil Puškin na vesnici. Vstával časné zrána, vypil vždycky bandasku čerstvé nadojeného mléka a běžel se vykoupat v řece. Když se vykoupal, lehl si vždycky do trávy a spal až do oběda. Po obědě spával v houpací síti. Když potkal smradlavé mužiky, tak jim vždycky pokynul hlavou a začal si noc. A smradlaví mužici se mu klaněli až k zemi a říkávali: „To nic nedělá jemnost-pane.“

Puškin měl čtyři syny a všechny idioty. Jeden dokonce ani neuměl sedět na židli a pořád padal. No, víte, on ani Puškin sám neseděl na židli zrovna

jistě. Někdy to bylo k popukání. Všichni sedí u stolu, na jednom konci pořád padá ze židle Puškin, na druhém jeho syn – no, bývalo to peklo!

Puškin strašně rád házel kameny. Jenom někde zahlídne nějaké kameny, hned s nimi začne házet. Někdy se vám tak rozdováděl, že byl celý rudý, mával rukama, kameny lítaly – no prostě hrůza!

Jednou se Gogol převlékl za Puškina, přišel k Puškinovým a zazvonil. Puškin šel otevřít a křičí: „Jéje, Arino Rodionovno, podívej, kdo přišel – já!“

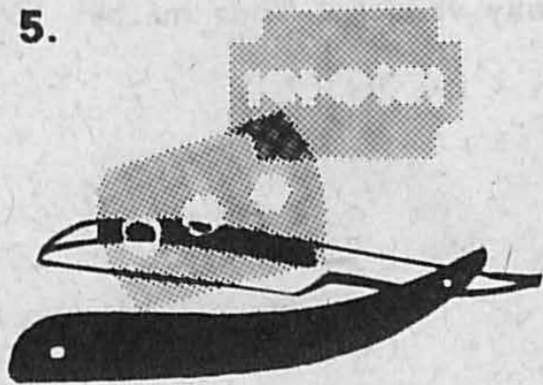
Okna z bytu Vjazemského vedla na Tverský bulvár. Puškin sem chodil velice rád na návštěvu. To vždycky přijde a hned: hop na parapet! Vyklo-ní se z okna a kouká. I čaj mu podávali tam, na okno. Někdy se dokonce stávalo, že tam i přenoco-val. Koupili mu kvůli tomu zvláštní matraci, ale on to neuznával. „To je zbytečný přepych,“ říkával a sundával matraci z parapetu. Jenomže potom se celou noc vrtěl a nikdo se pořádně nevyspal.

Připravil Karel Prokeš

PRO ZDRAVÍ, KRASU, ČISTOTU

RADY-POKYNY-NOVINKY

5.

Uspadněte si nepopulární holení

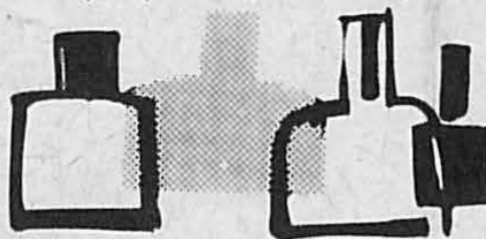
Ať už se holíte břitvou nebo žiletkou, je celkem jasné, že žádný z mužů se neholí rád. Nezbyvá než jedno: usnadnit a urychlit holení na nejpříjemnější míru a nejkratší dobu. K tomu už přípravky jsou. Jmenujme holicí krémy ELIDA pěnivý i nepěnivý. Pěnivý pro tvrdý vous, nepěnivý pro vous měkký a příležitostné přeholení. Velmi praktická je i novinka, BARBUS s chlorofylem v tubě. Obsažený chlorofyl přispívá k rychlému zahojení drobných oděrek a k celkové regeneraci pokožky. A po holení přivedete opět pokožku do normálního stavu a jemné vláčnosti vodami po holení, PITRALONEM, JANTAREM nebo BARBUSEM. Každá z nich pokožku dezinfikuje a jemně naparfěmuje, prostě zpříjemní holení, jak se dá.

Vaše vlasy – to jste vy

Jejich zdraví je i vašim zdravím, jejich hustota, svěžest, lesk a pružnost je i vašim půvabem, přínosem vašemu dobrému vzhledu. Proto se o své vlasy starajte a začněte s tím co nejdříve, abyste si je udrželi v nejlepší kondici do pozdního věku. Chtějí denně česat, často kartáčovat, jednou za týden nebo za čtrnáct dní umýt – a poskytnout jim také trochu nutné výživy. Na to na všechny jsou k dispozici účinné kosmetické

přípravky, jmenujeme na př. VITANOLY a ARVIT. VITANOL B, březová voda, osvěží pokožku i vlasy. VITANOL C je přípravek s výtažkem z léčivých rostlin a s výživným vitaminem F. VITANOL D je brilantina, která dodá vlasům lesk a pružnost. VITANOL E, moderní saponátový šampon, bohaté pěni a nevysušuje. A konečně VITANOL F je vlasový olej s vitaminem F, který přiměřeně přimastí vlasy i pokožku a vlasům dodá lesk. ARVIT, vlasový přípravek v ampulkách, podporuje obsaženým vitaminem F vzrůst a výživu vlasů. Nakonec je nutno uvést ještě BRILL krém, výživný vlasový krém pro zpevnění účesu. — Přípravky tedy k dispozici jsou, záleží jen na vás, jak jich ve prospěch svých vlasů využijete.

Máte plnou možnost projevit svůj vkus

Stejně jako volíte vhodné oblečení a naličení ke svému typu, věku a příležitosti, stejně tak jistě vybíráte i svou vůni kolínské vody. Ta bude přece stále s vámi jako nedílná součást vaší osobnosti v zaměstnání, při sportu i ve společnosti. Osvědčená řada kolínských vod značky K v novém balení vám poskytuje dostatečný výběr. Jsou to vůně klasické i moderní, přírodní i umělé, ale všechny vkusné a působivé. Jejich názvy jsou: CHAMELEON, CHYPRE, TABAK, REVE D'OR, JUHTA, RUSSE a BARBUS. Jisté je to největší příležitost, jak zvolit tu svou vůni, která bude stále s vámi, která vám propůjčí pocit čistoty a svěžesti a na vaše okolí zapůsobí co nejvíce příznivěji.

SDRUŽENÍ TUKOVÉHO PRŮMYSLU

Poslouchejte naše rozhlasové relace o kosmetice, které vysíláme každé první pondělí v měsíci na stanici Praha a rozhlasu po drátě, vždy v 18,40 hodin.

PRO ZDRAVÍ, KRASU, ČISTOTU

RADY-POKYNY-NOVINKY

KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ JE TAKÉ PROVOZOVATELEM GALERIÍ V AREÁLU ZÁMKU ŽEROTÍNŮ, DO KTERÝCH VÁS ZVEME. ÚČASTNÍCI MFP S FESTIVALOVOU PLACKOU MAJÍ NA VÝSTAVY VSTUP ZDARMA. OTEVÍRACÍ DOBA GALERIÍ JE V PÁTEK 9.00–17.00 A V SOBOTU 13.00–17.00.

GALERIE KAPLE

EVA KOŤÁTKOVÁ – Chyba kontrolního aparátu

Instalace Evy Koťátkové s názvem *Chyba kontrolního aparátu* v galerii Kaple.

V galerii Kaple, kterou naleznete na II. nádvoří zámku Žerotínů, se aktuálně prezentuje v posledních letech jedna z našich mezinárodně nejúspěšnějších českých umělkyní Eva Koťátková. Letos se umístila v žebříčku českých současných umělců na druhé pozici, v roce 2015 se stala vítězkou výtvarné ceny Osobnost roku a jako jediná česká výtvarnice obdržela v roce 2014 Uměleckou cenu Dorothee von Stettenové udělovanou umělcům do 36 let. Je také laureátkou Ceny Jindřicha Chalupského, finalistkou Future Generation Art Prize a z jejích zahraničních úspěchů je třeba zmínit účast na newyorském Trienále, které pořádá tamní New Museum, samostatnou výstavu v List Visual Arts Center při univerzitě MIT ve Spojených státech na Lyonském bienále v roce 2011, na 18. Bienále v Sydney v roce 2012 a v roce 2013 participace v rámci hlavního kurátorského programu na Benátském bienále a řadu dalších zahraničních prezentací, například v Paříži, Velké Británii, Johannesburgu, Řecku, Německu, atd.

Eva Koťátková se ve své tvorbě věnuje zejména tématům, jež se svým způsobem dotýkají každého z nás. Svým hravým, ale niko-

liv povrchním způsobem zkoumá role a pozice člověka v sociálním systému a jeho osobním prostředí, v němž se každodenně pohybuje. Zabývá se převážně překážkami a bariérami, kterým člověk ve společnosti čelí a ty interpretuje prostřednictvím kresby, instalace, objektů, videa nebo performance. Koťátková tematizuje svobodu jedince a jeho svázanost všeobecnými, byť třeba nevědomě přijímanými konvencemi. Často inscenuje strukturované celky s vlastním řádem či systémem, které jsou hranně zobrazovány v interakci s jinými komponenty nebo jsou znázorněny jako manipulovatelné loutky.

Dílo Evy Koťátkové je pokusem o uspořádání precizního a zároveň absurdního lidského konání stejně jako je tomu u instalace *Chyba kontrolního aparátu*. Její performativní instalace nabízejí bezpečet skulpturálních vyjádření pro nejrůznější choreografie. V galerii je zbudována improvizovaná kancelář. Stoly, židle a psací stroje jsou na chvíli vyjmuty z krabic, zatímco opodál čekají kufrů k rychlému přesunu. Kancelář obývají čtyři loutky, pohybující se na lidských nohou. Zatímco Strážník podává hlášení, přijímá telefony a oznamuje nové vyhlášky a nařízení, Kro-

kodýl vydané dokumenty ničí – skartuje je svými vlastními zuby. Kostra dokumentuje a archivuje, Medvěd se soustředí na styk s veřejností, dává školení a předkládá návštěvníkům dotazníky k vyplnění. Zatímco z počátku se situace jeví jako chaos, ve kterém si jednotlivé aktivity zúčastněných protiřečí, delší setrvání v kanceláři nám ukáže její prapodivný a zdá se bezvýhodný vnitřní řád. Jednotlivé činnosti se opakují, skončení jedné je signálem pro započetí druhé. Pak znovu první a tak pořád dokola. Repertoár gest je omezený, každý zaměstnanec má své rekvizity i vymezené hranice působnosti v prostoru. Z těla loutky občas vykoukne lidská část – ruka, noha nebo oko. Tělo loutky se ukazuje jako příliš těžké. Limituje lidské tělo. Tvoří jeho novou – druhou pokožku, která k té první ještě nepřirostla. Když se lidské tělo vyčerpá a není již schopno ani ležet opustí tělo loutky a zanechá ho jako prázdnou schránku. Konec pracovní doby. Konec loutkového divadla.

Ondřej Smolka

GALERIE SÝPKA

TRIENÁLE VALMEZ CENA RUDOLFA SCHLATTAUERA

Na II. nádvoří zámku Žerotínů se nachází galerie Sýpka, která představuje díla pěti finalistů čtvrtého ročníku Trienále Valmez, výtvarné přehlídky, v níž se usilovalo o Cenu Rudolfa Schlattauera. Ocenění nesoucí jméno významného textilního výtvarníka a zakladatele první gobelínové manufaktury v českých zemích, nyníjsí Moravské gobelínové manufaktury ve Valašském Meziříčí, je udělováno autorovi, jenž je jakýmkoli způsobem spjat s městem Valašské Meziříčí. Výstava je rozmístěna ve třech podlažích a nabízí především malířské sochařské pojetí.

Kouzlo abstraktních tahů a barevných lazur, které se proplétají v iluzi třetího rozměru, cítíme z tvorby Petra Hajdyly, který se stal laureátem Ceny Rudolfa Schlattauera pro rok 2016. Dále se v expozici představuje Vojtěch Kovařík, jenž pro změnu ve svých na první pohled art brutových malbách se společensko-politickou tematikou odhaluje svět v jeho každodenní krutosti. K rozpoznatelným znakům třetího mužského malíře Tadeáše Kotrby patří figurální krajinné obrazy s motivem cesty, bariér či objevování nových prostor. Rodinné a přátelské vztahy jsou hlavním námětem disciplinované malby Kamilly Maliňákové a Miroslava Kupčíkové a ve svých objektech zkoumá momenty napětí a rovnováhy, které jsou výsledkem propojení odlišných materiálů, jež jsou zasazeny do konkrétního prostředí jako jeho nově působící součást.

Pohled do instalace výstavy v galerii Sýpka

Trienále Valmez společně s galerií Sýpka vyhláší město Valašské Meziříčí, které prostřednictvím této výtvarné přehlídky získává kvalitní výtvarná díla do svých sbírek a veřejných prostor. O jejím udělení rozhodovala sedmičlenná komise odborníků v oboru výtvarného umění v čele s čestným předsedou Jířím Ptáčkem.

Vyhlášením laureáta hodnocení neskončilo. Také vy se do něj můžete zapojit. Při návštěvě

výstavy máte možnost hlasovat pro umělce, který vás nejvíce osloví. A to vhozením lístečku s jeho jménem do k tomu určené hlasovací bedýnky. Výtvarník s největším počtem hlasů poté obdrží Cenu veřejnosti i s věcným darem, která bude udělena na slavnostní vernisáži v pátek 11. listopadu.

Ondřej Smolka

MUZEJNÍ A GALERIJNÍ CENTRUM

VALAŠSKÝ VÝTVARNÝ SALÓN 2016, BOHUMÍR JARONĚK, UMĚNÍ RESTAUROVAT, JOSEF IGNÁC SADLER, FENOMÉN MERKUR

Výstava Umění restaurovat.

Tuto sobotu uplynou přesně dva roky, co byla ukončena rekonstrukce jižního křídla zámku Žerotínů a otevřeno Muzejní a galerijní centrum, jež se rozprostírá ve třech podlažích. V současné době je k vidění celkem pět výstav. Do přízemí můžete zavítat na první ročník Valašského výtvarného salónu MMXVI, který nabízí pohled na současnou tvorbu profesionálních i laických výtvarníků z Valašského Meziříčí a bezprostředního okolí. Prezентováni jsou tady malíři, sochaři, skláři, grafici, fotografové a textilní výtvarníci. Výtvarný salón je tak dokumentem o stavu výtvarné kultury ve městě a okolí.

V přízemí můžeme nahlédnout také do výstavy mapující tvorbu valašského impresionisty Bohumíra Jaroňka, jehož jméno je spojeno se založením největšího skanzenu v českých zemích, který v Rožnově pod Radhoštěm uchová-

vá a propaguje valašskou lidovou kulturu. Bohumír Jaroněk vystudoval odbornou školu pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí a byl skvělým výtvarníkem, který ve svých krajinných dokázal zachytit světlo a barevnou atmosféru okamžiku. Jaroňkovo výtvarné dílo se váže především k zachycení krajiny v 90. letech 19. století. Dominují převážně akvarely s motivy z Egypta a cest po Asii. Od počátku nového století se pak věnoval motivům z Valaška a okolí, které jsou nejnámější z jeho barevných dřevorytů. Jako zapálený vlastenec se věnoval i propagaci a uchovávaní lidové kultury, jejíž motivy později vkomponovával do svých akvarelů i barevných dřevorytů a maleb. Byl společensky velmi aktivní, což dokládá i jeho členství v několika výtvarných spolcích, např. v moderním výtvarném sdružení Hagebund ve Vídni a či po-

V přízemí Muzejního a galerijního centra jsou k vidění malby Bohumíra Jaroňka.

zice zakládajícího člena Sdružení výtvarných umělců moravských, jehož hlavní myšlenkou a cílem bylo založení Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Výstava pořádáná k příležitosti 150 let od jeho narození probíhá na dvou místech současně, a to kromě Muzejního a galerijního centra také v místním Muzeu regionu Valašsko v zámku Kinských.

Výstavní prostory prvního podlaží nabízí výstavu nazvanou Umění restaurovat. Ta představuje soubor liturgických textilií a tapisérií ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze restaurovaných v letech 2015–2016 v rámci projektu „Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze – konzervace a prezentace“ financovaného z prostředků tzv. Norských fondů. „Svým rozsahem je projekt naprosto unikátní. Žádná jiná instituce dosud nezrealizovala v tak krátkém čase podobně rozsáhlé restaurování historických tapisérií. Všechny předměty, které jsou součástí projektu, také dosud nebyly nikde vystaveny,“

říká ředitelka UPM Helena Koenigsmarková.

Výstava má dva hlavní aspekty. Vedle prezentace samotných zrestaurovaných děl vás seznámí i s průběhem restaurátorských prací. Její součástí jsou restaurátorské zprávy a především videozáznam postupu prací u jednotlivých předmětů.

V poslední místnosti patra je přístupná stálá expozice věnovaná osobnosti a tvorbě Josefa Ignáce Sadlera, významného barokního malíře, který mimo jiné vyzdobil svými freskami zámeckou kapli Smrtných úzkostí Ježíše Krista v zámku Žerotínů. Jedná se o mimořádný a vzácný doklad barokního nástěnného umění, který nemá v širokém okolí obdoby a je po velmi dlouhé době zpřístupněn.

Druhé nadzemní podlaží nabízí hravé ohlednutí do dětského světa, jelikož se zde rozprostírá rozsáhlá, a ve svém měřítku ojedinělá, výstava legendární kovové stavebnice Merkur. Česká stavebnice Merkur se už přes 90 let vyrábí na stále stejném místě, v Polici nad Metují v Krá-

lovéhradeckém kraji. Otcem stavebnice je Jaroslav Vancl, který po první světové válce založil firmu Inventor, která vyráběla stavebnici na poněkud jiném principu, než ji známe dnes. V roce 1922 získal Vancl celosvětový patent. Zlom ale nastal o tři roky později, kdy přešel na nový systém spojování: jednotlivé díly se spojovaly šroubky a matickami. Stavebnice změnila i jméno. Merkur byl na světě a přežil v podstatě v nezměněné podobě až do dnešních dnů. Stavebnice měla to štěstí, že přežila neblahá válečná léta, kdy se firma musela zapojit do válečné výroby, poválečná léta i privatizaci, kdy firma v roce 1993 zkrachovala. Fenomenální hračku pro malé i velké zachránil Jaromír Kříž, dnešní ředitel firmy Merkur Toys, který Merkur neustále rozvíjí a vyvází ho téměř do celého světa.

Výstava představuje převážně české výrobce kovových stavebnic v období po první světové válce. Kromě Merkur se zde prezentují také další výrobci stavebnic: roudnický Edison, pražský Vašek a volarský Trix a z nich vytvořené exponáty – od různých aut, traktorů, lokomotiv až po ruské kolo, železniční most a Eiffelovu věž. Kromě zmíněných exponátů nahlédnete do příběhů lidí, které Merkur ovlivnil: například jak profesor Otto Wichterle sestrojil pomocí stavebnice „čočkostroj“.

Autorem je sběratel Jiří Mládek, který stavebnici Merkur zasvětil více než třicet let svého života. „Z děrovaných dílů Merkur se dá postavit opravdu všechno. Zatím jsem nenarazil na nic, co by Merkur nedokázal,“ říká obdivovatel stavebnice a propagátor Venclova odkazu. V České republice drží svojí sbírkou naprosté prvenství. Součástí výstavy je i herna pro všechny věkové kategorie.

Ondřej Smolka

Instalace výstavy Fenomén Merkur ve druhém patře Muzejního a galerijního centra.

V prvním kole 52. ročníku MFP recitují...

I. kategorie

Příjmení, jméno	Bydliště	Autor	Dílo
Bernátová Vanda	SR – Košice	Dyane Légérová	Kým sa všetko nerozletí...
Boďa Kristián	SR – Trnava	Vlado Bednár	Koza
Cvečková Alica	SR – Nitra	Agota Kristof	Veľký zošit
Dukátová Adela	SR – Nitra	P.O.Hviezdoslav Jurij Andruchovyč	Krvavé sonety Reportáž z Majdanu
Durchánková Natálie	ČR – Praha	Margarita Karapanou	Mami...
Ďordová Laura	SR – Vlčkovice	Guillaume Apollinaire	Hudobník zo Saint-Merry
Fritzová Noemi	ČR – Praha	Ruth Ozeki	Hľadání přítomného okamžiku
Haismanová Nicole	ČR – Praha	Eve Enslerová	Barbie
Illithová Barbora	SR – Bratislava	Jean Louis Fournier	Nepôjdem do pekla
Kožíšková Silvia	SR – Skalica	Edgar Allan Poe	Zvony
Lehotská Anna	SR – Bratislava	Woody Allen	O miestach a ľuďoch, kam...
Poláček Lukáš	SR – Trnava	Guillaume Apollinaire	Vendemerie
Pravdová Terézia	SR – Trnava	Marek Vadas	Muž zo sna
Rybková Sára	ČR – Praha	Margaret Atwood	Chléb
Staša Vít	ČR – Bystřice	Ray Bradbury	Drak
Štefančík Róbert	SR – Košice	Selim Ozdogan	Obeť
Urdzíkova Nikola	SR – Sabinov	Milan Rúfus	Kosovská meditácia
Veľková Viktória	SR – Košice	Matthew Sweeney	Iba ten múr

II. kategorie

Příjmení, jméno	Bydliště	Autor	Dílo
Dobiášová Martina	ČR – Praha	japonské lidové pověsti	Strašidelný chrám v horách
Gajdoš Marian	SR – Chynorany	Michail Jurievič Lermontov	Borodino
Hadravová Eva	ČR – Praha	Miroslav Holub	Interferon
Jeřábek Domink	ČR – Praha	neznámý	Jak se vejce pomstilo
Jurkovičová Alžbeta	SR – Trnava	Etgar Keret	Ráno plné zdravia
Justusová Martina	SR – Trnava	Marek Vadas	Jako som zistila, že voľačo...
Klemová Andrea	SR – Košice	Konstanty Ildefons Galczynski	Vít Stwosz
Lněničková Tereza	ČR – Praha	Přemysl Rut	Něco jiného
Novotná Anna	ČR – Sedlčany	Pavčina Morganová, Jiří Kolář, Ladislav Novák, Milan Knížák	Koláž akcí akčního umění
Scherhauser Ľubomír	SR – Bratislava	Valentin Beniak	Výber básní zo zbierky: Domov a dialľky
Soldán Vladimír	ČR – Velká Dobrá	Karel Šiktanc	Michelangelo
Svěráková Tereza	ČR – Praha	F.T.Marinetti	Osvobozená slova
Šimková Kristína	SR – Nitra	Jana Beňová	Uvidme, čo napadne gitaristu
Špaček Jonáš	ČR – Horní Bříza	Pavel Novotný	Vemte to za mě
Utinek Dušan	ČR – Suchohrdly u Miroslavi	Josef Kainar	Tři stejné a jiné básně

Provozní doby

čtvrtek 20. října

bar – divadelní kavárna	15.00 – 18.00 hod.
prezence, ubytování – salonek divadelní kavárny	15.00 – 21.00 hod.
šatna – M-klub	18.00 – 24.00 hod.
Prostějovská kavárna – M-klub	20.00 hod.

pátek 21. října

bar – divadelní kavárna	08.00 – 24.00 hod.
šatna – divadelní kavárna	08.00 – 24.00 hod.
soutěž – M-klub	08.00 – 15.00 hod.
David Stypka & Bandjeez – velký sál	20.00 hod.

sobota 22. října

bar – divadelní kavárna	08.00 – 19.00 hod.
šatna – divadelní kavárna	08.00 – 20.00 hod.
soutěž – M-klub	08.00 – 13.30 hod.
seminář – velký sál	14.00 hod.
šatna M-klub	19.00 – ? hod.
bar – M-klub	19.00 – ? hod.
vyhlášení výsledků – M-klub	20.00 hod.

Co byste měli vědět o ubytování

Vážení účastníci festivalu, ubytování je pro vás zajištěno v Zámeckém penzionu a v nedalekém hotelu Apollo v ulici Křižná. Ze zámku Žerotínů se tam snadno dostanete po lávce přes řeku a po chodníku mezi dětským hřištěm vpravo a sportovním hřištěm Základní školy Křižná po levé ruce. Hotel Apollo stojí naproti této škole, z terasy zámku na dohled.

Hosté ubytovaní v Zámeckém penzionu vhodí klíče při odjezdu do schránky na venkovní straně dřevěných dveří směrem na II. nádvoří ke Kapli. Hosté v hotelu Apollo budou o všem informováni personálem tamní recepcce.

Příjemný pobyt ve Valašském Meziříčí vám všem přeje organizační výbor.

Pohled na Hotel Apollo za loňského chmurného počasí, podobného jako letos.

Festivalové menu

Valašská kyselice	35 Kč
Luštěninová polévka	35 Kč

Smažený kuřecí řízek, br. salát	85 Kč
Vepřový guláš, houskový knedlík	85 Kč
Vepřový steak na grilu, hranolky	85 Kč
Hermelín na grilu, opékané brambory	85 Kč

Chalupářská klobása, chléb	60 Kč
Párek v rohlíku	20 Kč
Hranolky, kečup nebo tatarka	30 Kč
Krajíc chleba se sádlem a cibulí	20 Kč
Zeleninový salát dle nabídky	60 Kč

Italské tiramisu	45 Kč
1/4 Valašský frgál	35 Kč

**Přejeme Vám
dobrou chuť.**

52. ročník Mfp pro vás připravili a zajišťují:

ŘEDITEL FESTIVALU

Roman Štěrba

ORGANIZAČNÍ STŘEDISKO

Hana Marková
Magda Siekliková
Dana Pústová
Lenka Mrnková

TISKOVÉ STŘEDISKO

Karel Prokeš
Aleš Linduška
Pavel Stojar
Jiří Jurečka
Marek Adamík
Lenka Valoušková
Jana Fusková
Ondřej Smolka

NIPOS- ARTAMA PRAHA

Ivana Lubinová

NOC BRATISLAVA

Jaroslava Čajková

EKONOM

Eva Králová

PRODUKCE DOPROVODNÝCH PROGRAMŮ

Marek Baroš
Filip Bolcek

TECHNIKA

Filip Bolcek
Kryštof Baško

VÝPOČETNÍ STŘEDISKO

Alena Svozilová
Radka Vičarová

CESTOVNÉ

Eva Hajná
Radana Krůpová

UBYTOVÁNÍ

Pavla Mitašová

ŠATNA A PRODEJ VSTUPENEK

Vlasta Bohůnková
Jarmila Žitníková
Lada Griningerová
Renata Bechná

PROPAGACE

Renata Bechná
Ondřej Smolka

POROTA

Aleš Vrzák – předseda
Libor Vacek
Hana Kofránková
David Kroča
Peter Zemaník
Nina Martínková - náhradník
Matej Čertík - náhradník
Peter Vilhan
Jaroslava Čajková

TAJEMNÍK POROTY

Nina Martínková

PÉČE O POROTU

Eva Klímová

REŽIE PŘEHLÍDKY VÍTĚZŮ

Veronika Kernová
Hana Krტიčková

tip pro vaši domácnost

WE

ELEKTRO - PRAGA HLINSKO

Ušetřete hodiny, které dnes trávíte pomalým uklízením. Rychleji a důkladněji uklidíte silným vysavačem nového typu ETA 406. Má bohaté příslušenství, na jeho jakost je záruka. Prodávají elektroprodejny.

Program

čtvrtek 20. října

- 15:00 prezentace účastníků
/divadelní kavárna/
20:00 zahájení festivalu
losování I. kola soutěže /M-klub/
doprovodný program:

PROSTĚJOVSKÁ KAVÁRNA

pátek 21. října

- 09:00 I. kolo soutěže /M-klub/
20:00 losování II. kola soutěže /sál/
doprovodný program:

DAVID STYPKA & BANDJEEZ

sobota 22. října

- 09:00 II. kolo soutěže /M-klub/
14:00 rozborový seminář s porotou
/sál/
20:00 vyhlášení výsledků /M-klub/
přehlídka vítězů /M-klub/
slavnostní zakončení 52. ročníku
/M-klub/

Foto na poslední straně: scéna Mezinárodního festivalu poezie 2016.
 Festivalové listy 52. Mezinárodního festivalu poezie pro účastníky festivalu vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, příspěvková organizace.
 Redakce: Karel Prokeš - šéfredaktor, Ondřej Smolka - grafika, sazba,
 Renata Bechná - vedoucí sekretariátu redakce,
 Redakční kruh: Pavel Stojar, Lenka Valoušková, Aleš Linduška, Jiří Jurečka,
 Marek Adamík, Jana Fusková - fotograf.

Mezinárodní festival poezie je soutěž amatérských recitátorů z České a Slovenské republiky pořádána Kulturním zařízením města Valašského Meziříčí a městem Valašské Meziříčí za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a CS Cabot ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a Národným osvetovým centrom Bratislava, DUHA – kulturním klubem u hradeb Prostějov a Mestským kultúrnym strediskom Dolný Kubín.

partneři festivalu:

